

Den store kinareisen

Da vi planla turen til Kina tenkte vi at dette ble vår ene store kinareise. Det var den gang. Nå er ikke spørsmålet lenger OM vi skal tilbake, men NÅR.

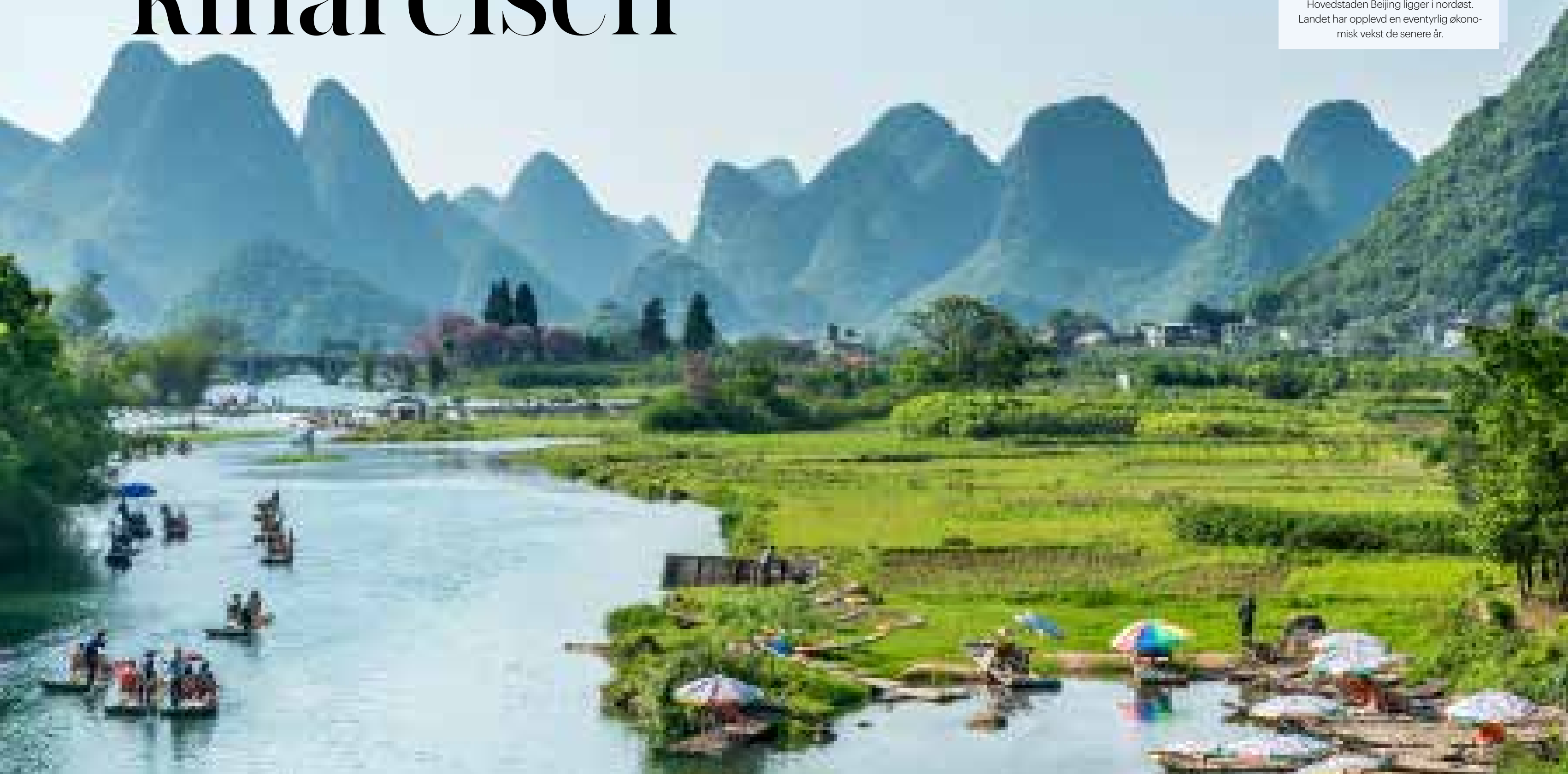
Av **Birgit Kolboe** Foto: **Birgit Kolboe, Getty**

Hvor er vi?

Målt i areal er Kina verdens tredje største land. Målt i folketall er det med sine 1,4 milliarder innbyggere desidert størst. Det finnes 55 anerkjente etniske minoriteter i tillegg til hankineserne, som utgjør ca 90 prosent av befolkningen.

Kina er en folkerepublikk, med kommunistpartiet som statsbærende parti.

Hovedstaden Beijing ligger i nordøst. Landet har opplevd en eventyrlig økonomisk vekst de senere år.

1. Guiden vår røsket og rev i reisefølget for å få oss til å posere som hun ville under båtturen på Li-elven i Guangxi.

2. og 3. Flertallet av turistene i Kina er kinesere. De reiser ofte i store grupper, og det er lett å se hvilken reiseselskap de tilhører. Her er rødhettene på vei til Himmels tempel i Beijing.

4. Artikkelforfatter Birgit Kolboe tar en pust i bakken ved den kinesiske mur.

Klokken har ennå ikke passert seks da vi passerer Den himmelske freds plass i Beijing, men de kinesiske turistene er allerede på plass. De flokker seg rundt guidene. Kinesere reiser ikke alene. Vi ser en stor gjeng iført rosa hatter, og aner en enda større med gule skyggeluer. De resterende har sikkert også hodeplagg som angir gruppetilhørighet, men er for langt borte til at vi ser noe annet enn konturen av dem. Woody Allen har en gang

sagt at han ikke stoler på luft han ikke kan se. Han ville følt seg trygg i den kinesiske hovedstaden denne morgenen, om enn kanskje ikke akkurat her. Ikke en gang Beijing-smogen klarer å skjule de enorme dimensjonene. En åpen plass som kunne rommet 60 fotballbaner, er neppe et blivende sted for den agorafobiske filmskaperen.

Det meste i Beijing er overveldende. Både de ultramoderne bygningene i glass og stål i sentrum og de gigantiske, men delvis ubeboede, drabantbyene i utkanten har noe grandios over seg. Byens jernbanestasjoner er intet unntak. Stasjonsbygningen ved Beijing Vest får Oslo sentralstasjon til å fremstå som en landsens rutebilstasjon, men å finne frem går som en lek. Alt er tydelig merket med tognummer

og bokstaver vi kjenner fra før. Venterommet til spor nummer tolv er knapt halvfullt. Stasjonen er dimensjonert for den kinesiske nyttårsfeiringen i februar. På de travleste dagene er 400 000 passasjerer innom Beijing Xi.

På slaget halv åtte begynner toget å bevege seg. Det tar ikke lange tiden før vi er oppe i marsjart, 310 kilometer i timen. Her skal vi sitte i nesten 11 timer, men med god plass, behagelige seter og kokende vann til medbrakt te og nudelsuppe i enden av vognen, er det bare å la roen senke seg og tankene fly.

STORT, STØRRE, STØRST

Overdådige byggverk er gammelt nytt i Midtens rike. At den nesten 900 mil lange Muren er synlig fra månen, er imidlertid en myte. Det er

Den kinesiske mur er et fantastisk skue til alle årstider. I sommermånedene er landskapet gnistrende grønt, og det kan være folksomt. Denne herlige aprilmorgenen er det kjølig, rolig og behagelig.

nok også de mange historiene om uvillige arbeidere som ble murt inne under byggingen. Ikke fordi det ble ansett som umoralsk å ta livet av unnasluntnere, men fordi det var dårlig hold i dem. Det krevdes mer solide byggesteiner for at forsvarsverket skulle kunne stå imot skytset fra krigerske mongoler.

Vi prøver å forestille oss hvordan livet var for soldatene som vokter imperiets yttergrenser for et halvt årtusen siden. En mer værutsatt arbeidsplass kan vanskelig tenkes. Når de iskalde vindene fra Sibir feide inn over fjellandskapet, må det ha vært et sant helvete. Men den asurblå himmelen og solens varmende stråler gjør det vanskelig. Det er for tidlig på året til at de skogkledde åssidene har rukket å bli grønne, i stedet sørger blom-

strende frukttrær for et nærmest feminint rosaskjær.

— Dere har vært heldige. Ikke alle som har vært i Beijing har sett Beijing, sier Stian Reklev, en nordmann som har bodd i den kinesiske hovedstaden i fem år.

Vi står på balkongen hans i 25. etasje, og skuer utover byen. Vi ser blå himmel og lag på lag med skyskrapere. Langt der borte i horisonten kan vi til og med skimte fjellene i nord. At vi befinner oss i 25. etasje er for øvrig en sannhet med modifikasjoner, selv om det er det tallet som står på panelet i heisen.

— Kineserne er overtroiske og har elegant hoppet over alle etasjene som inneholder tallet fire. Fire og død har samme ordlyd på mandarin, og hvem vil vel bo i døden? For å være på

den sikre siden har de også droppet 13. etasje. Det bor mange vestlige i denne bydelen, forklarer Stian.

Morgenen etter har smogen meldt sin ankomst. Det er som om noen har hengt et lysegrått dusjforheng foran balkongen. Selv de nærmeste husene har blitt lurvete i kanten. Det er på tide å komme seg sørover til mer landlige omgivelser og friskere luft. Stian følger oss til drosjen og ønsker oss god tur videre. Det er de siste norske ordene vi hører før vi lander på Gardermoen tre uker senere.

EN REISE I SAKTE FILM

Vi moderne reisende har mistet følelsen av forflytning. Uansett reisemål er veien den samme. Det starter i et rør som fører oss inn i

Tempelet på Sldeng-plassen i den lille markedslandsbyen Shaxi var hovedkvarter for rødegardistene under kulturrevolusjonen.

et nytt rør, dette med vinger. Vi spenner fast setebeltene, får med oss noen beroligende ord om at vi har flytevest under setet og en formaning om at vi ikke må røyke på do. Ut av vinduet ser vi blå himmel, lubne skydotter og, om vi skal langt, en familievennlig film. Etter noen opplevelseshvittimer er vi fremme. Vi kunne vært hvor som helst. Det er noe annet med tog.

Etter en halvtime er vi på landsbygda. Kontrastene til det hypermoderne Beijing er slående. Med unntak av en liten traktor og noen tilårskomne lastebiler ser vi ingenting som minner om landbruksmaskiner. Vi kjører gjennom småbyer, og stopper i de store. Shijazhuang. Høyblokk etter høyblokk, en av dem med et lite eiffeltårn på taket, vitner om at vi har kommet til en av de mange millionbyene ingen utenfor Kina har hørt om. En mann kommer på, setter seg i setet ved siden av oss og rigger seg til med nettbrett, to mobiltelefoner og en

liten bunke magasiner som ser ut til å handle om brobygging. Et knapt minutt senere snorke han tungt.

Landskapet utenfor vinduene endrer seg time for time. Hveteåkrer og frukthager erstattes av rismarker som igjen glir over i et knallgrønt bakkelandskap. Da toget til slutt ruller inn på stasjonen i Guilin i Guangxi-provinsen er det ikke tvil i vår sjel om at vi har reist langt. Faktisk har vi på én enkelt togtur tilbakelagt en distanse tilsvarende Oslo – Roma.

Grytidlig neste morgen er det tid for båttur. Vi har droppet hotellets overprisede reiseservice, og i stedet kjøpt en tur av en av de mange turoperatørene langs elven. På båten er det oss og om lag 200 kinesere. Det tar ikke mange minuttene før det første reiseselskapet våger seg frem på med kameraet. Er det mulig å få et bilde sammen med oss? For kinesere som ikke kommer fra typiske turistområder eller byer som Shanghai og Beijing, er store mennesker

med røde krøller og lange neser fortsatt eksotisk. Vi kan ikke snakke sammen, men klarer likevel å enes om at vi har vært usedvanlig heldige med været.

– Alt vi har hørt om at kinesere skal være mutte og kalde, er tull. Så langt har vi bare møtt trivelige mennesker, sier reisefølget.

Det er bare å si seg enig, folk er hyggelige. Men for oss som er vant til å ha en tue hver, mangler det ikke på situasjoner der vi må bite tennene sammen og tenke at vi er gjester i landet. Kineserne opererer i flokk, er høyrøstede og verdensmestre i køsniking. For en av gruppen på båten er tydeligvis målet for reisen å bli foreviget foran flest mulig av naturens merkelige krumspring. De har medbrakt fotograf og en reiseleder med mikrofon. Hun pisker sine ti deltagere rundt på dekk. Når de skal avbildes mens de lager katteører foran fjelltoppen med kattefasong, skyfler hun alle andre bort. Volumet på høyttaleren hun har rundt

1. Direkteoversettelser kan bli pussige, men skiltet i parken i Lijiang er jo enkelt å forstå – for den som vil.

2. Det hersker en avslappet stemning ved lunsjtider i lille Schuhe noen kilometer nord for den travle turistmagneten Lijiang. Noen timer senere forvandler restaurantgaten seg til en ganske støyende affære. Kineserne er ikke redde for lyd!

3. Denne fargerike og detaljerte paviljongen ved Den svarte drage-dammen i Lijiang er bygget i tradisjonell stil, men er bare noen få år gammel.

4. Shaxi er en av de best bevarte landsbyene på handelsruten mellom det sørlige Yunnan gjennom Tibet til India.

livet står på fullt, og lyd kvaliteten sender tankene til 1970-tallets kassettpillere. Det merkelige er at ingen ser ut til å bry seg det minste. Er vi de eneste som heller vil nyte stillheten? Det ser sånn ut. Den kinesiske formen for høflighet er en høy toleranse for andres mer eller mindre plagsomme innfall.

Landskapet er enda mer slående enn vi hadde våget å forestille oss. For hver lille sving Li-elven tar, åpenbarer det seg nye topper. Det er som å se inn i en haikjeft. De nærmeste tennene er grønne, de lenger unna er bleket av disen. Jeg må klype meg i armen. Hva har vi gjort for å fortjene dette? Etter fire timer er første kapittel av eventyret over. Vi har bestilt en liten ekstrautflukt, og skal møte guiden på en kafé. Ti minutter etter avtalt oppmøtetid er det fortsatt ingen som vil vedkjenne seg oss. Men alt ordner seg i Kina. Vi har telefonnummeret til reiseoperatøren, og vips så står det en ung dame i rød kjole foran oss.

– Min engelsk er veldig ny, sier hun, og ser på oss med et unnskyldende blikk. Men hva gjør vel det? Å følge etter de andre skal vi klare uten verbale instruksjoner. Den rødkledde får formidlet at vi har endt opp på en annen tur enn den bestilte, men ettersom vårt opprinnelige valg var basert på ellemelle, spiller det liten rolle.

Etter en halvtime i buss er vi fremme. Vi får tildelt en bambusflåte med plass til to. Vi er fortsatt de eneste vestlige turistene, og omtrent dobbelt så store som alle andre. Vi sitter med en mistanke om at gondolierene har utkjempet en liten kamp for å unngå akkurat oss på flåten, men mannen som staker oss nedover elven er blid som en sol.

To fotografer foreviger oss idet vi forserer et lite stryk på den ellers så sedate vannveien. I teltet bak dem sitter et dusin unge menn og kvinner og blar på pc-ene sine. Dette må være definisjonen på masseturisme, men på en eller

annen måte har de klart å gjøre det elegant. De har tatt fem bilder av oss. Jeg velger det der vi ser minst vettskremt ut. Et lite minutt senere er det skrevet ut og laminert. Vi er alene om å nøye oss med ett. Kinesiske turister legger igjen mye penger på stedene de besøker.

EN HALVTIME I HELVETE – SEKS DAGER I HIMMELEN

Vi skulle gjerne reist videre langs bakken, men mellom Guangxi og Yunnan går det bare som letog. Flyturen til Kunming går som en lek. Siste strekk fra provinshovedstaden til Lijiang er en helt annen skål. De store temperaturforskjellene mellom det snødekte Himalaya og det vårvarme lavlandet, om man kan bruke det ordet om et område som ligger 2500 meter over havnivå, gir urolig luft. Vi har så vidt startet innflygningen da flyvertinnen tar ordet. Hun gir oss en vennlig, men streng

Matauk i solnedgang: Tradisjonell fangstmetode med nett og skarv i elven Lijiang med vakre Guilin i bakgrunnen.

Schuhe ligger 2500 meter over havet og selv noe så hverdagslig som en rød plastbøtte blir pen å se på i den klokkeklare luften.

beskjed om å spenne oss fast, og legger til at det ikke er noen grunn til bekymring. Bekymring? Her er det snakk om utilslørt frykt. Flyet hopper og danser. Jeg får følelsen av å ha magen i halsen. Passasjerene rundt oss hyler, og en mann tenner en røyk. Skal han dø, skal det i hvert fall ikke skje uten nikotin i blodet! Vel nede er vi klissvåte av svette, men fortsatt i ett stykke. Neste gang blir det tog! Den skumle strekningen dekkles allerede av hurtig-tog. Heldigvis har vi ordnet transport til gjestehuset i Shuhe, en liten by noen kilometer nord for Lijiang.

— Har dere lyst på te, spør Patrick Ravary, verten på vidunderlige Lazy Tiger Inn. Vi forteller om flyturen, og Patrick foreslår whisky. Vi møtes på midten. Aldri har en enkel chilensk hvitvin smakt bedre. Vi blir sittende og prate. Det er natt i Himalaya. De røde lyktene gir bakgården et mystisk og tidløst preg. Liping, Patricks kone og medeier, inviterer oss inn i musikkrommet. Hun setter seg ved guqinen. Et strengeinstrument som som har vært i bruk i 3000 år.

— Guqin er et instrument man gjerne spiller alene for seg selv – som meditasjon, forteller Liping. Stykkene hun spiller er så gamle at ingen lenger vet når de først ble spilt. Det lyder kjent og ukjent på samme tid, men først og fremst er tonene vakre og melankolske. En lise for frynsete nerver. Hun avslutter med en god nattsang. Sakte men sikkert slipper den forferdelige flyturen taket.

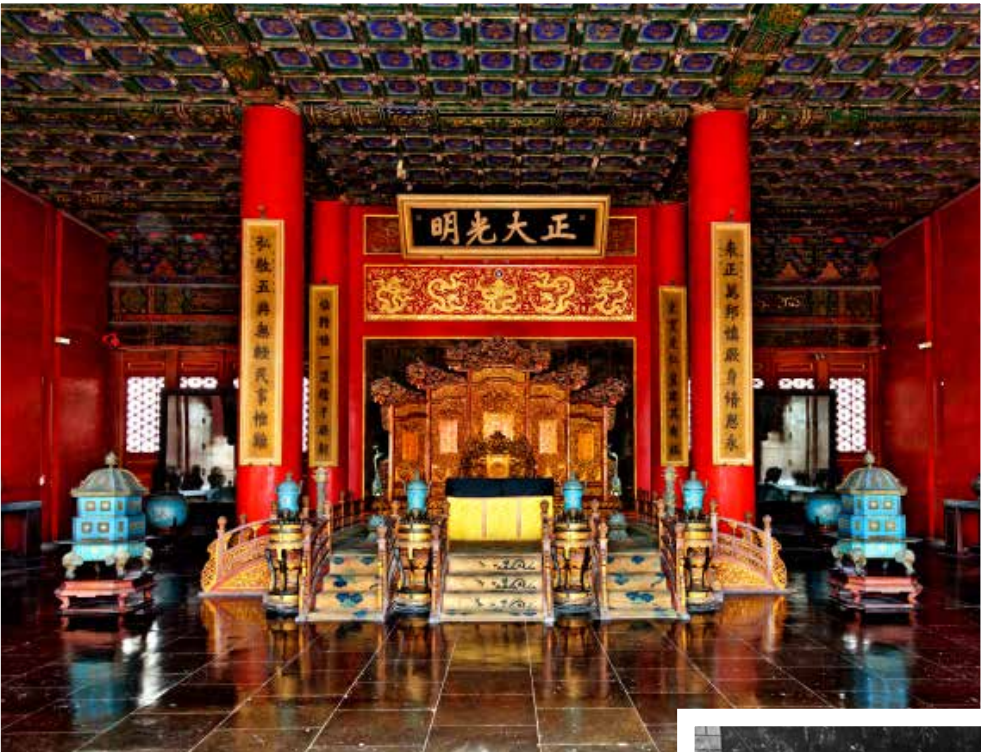
Dagen etter er alt glemt. Det er kjølig i morgentimene, men solen er på saken. Etter noen timer har temperaturen krøpet opp i behagelige 22 grader.

— Visste du at himmelen kunne være så blå og det grønne så grønt, spør jeg reisefølget, som bare rister på hodet til svar. Jeg er ikke alene om å være lamslått av de blendende omgivelsene.

Det er ikke bare naturens egne farger som har fått en ny og skarpere glans. De gylne brosteinene, de kunstferdig dekorerte paviljongene og de fargerike klærne rundt oss skinner på en måte vi aldri før har sett. Vannet i de

mange kanalene er krystallklart, og der, bak et mursteinshus med kinavipp og broderier i kobberfarget tre, ser vi den snøkleddet toppen av det 5600 meter høye Yulong Xueshan.

Patrick forteller at den klare luften virker som en magnet på innbyggerne i de tåkelagte storbyene. Aller sterkest er tiltrekningskraften på de mange parene som skal ta bryllupsfoto. Vi har møtt dem før. I parkene, i billedskjønne landsbygater og på bambusflåter i Guangxi. Men ingen har vært mer iherdige enn de to vi møter mellom skyene i nesten 4000 meters høyde. Solen dukker bare sporadisk frem denne dagen, og det blåser friskt. Jeg skulle gjerne slått av noen ord med bruden som har fått på seg en knallrød boblekåpe etter å ha blitt fotografert i sin hvite, ermeløse kjole. Men paret snakker ikke engelsk, og ville neppe latt seg imponere av min kinesisk som begrenser seg til å spørre om veien til toalettet og å forklare at jeg foretrekker ølen kald og teen grønn. Vi må nøye oss med et høyfjellssmil. Det er det samme over hele verden. ●

Beijing betyr den nordlige hovedstad og har vært Kinas politiske sentrum siden 1421. Keiseren og hans hoff holdt hus i Den forbudte by i sentrum av Beijing.

Det gikk ikke fredelig for seg da evnukkene ble kastet ut av Den forbudte by. Bildet er tatt i 1923.

Det manglet ikke på gull, glitter og forseggjort kunst i det keiserlige hjem.

Et liv i gullbur

Den forbudte by sto ferdig i 1422, og området var stengt for alle andre enn keiserfamilien og hoffet. Den lille mann og kvinne drømte nok om et liv i en av de nærmere tusen bygningene. Kanskje var det også noen som ville ut. De luksuriøse omgivelsene til tross, noen dans på roser var ikke tilværelsen bak murene og vollgraven. Konkubinene hadde verken lov til å forlate palassområdet eller kommunisere med familien per brev, og den første Ming-keiseren skal ha tatt med seg 46 av dem i graven da han døde i 1398.

Dagens skjønnhetstyranni blir småtterier mot det kvinnene i Keiser-Kina levde under. Allerede på 900-tallet hadde man begynt å binde føttene på småpikene, og under Ming-dynastiet ble den smertefulle prosedyren snarere regelen enn unntaket. Ved hoffet var

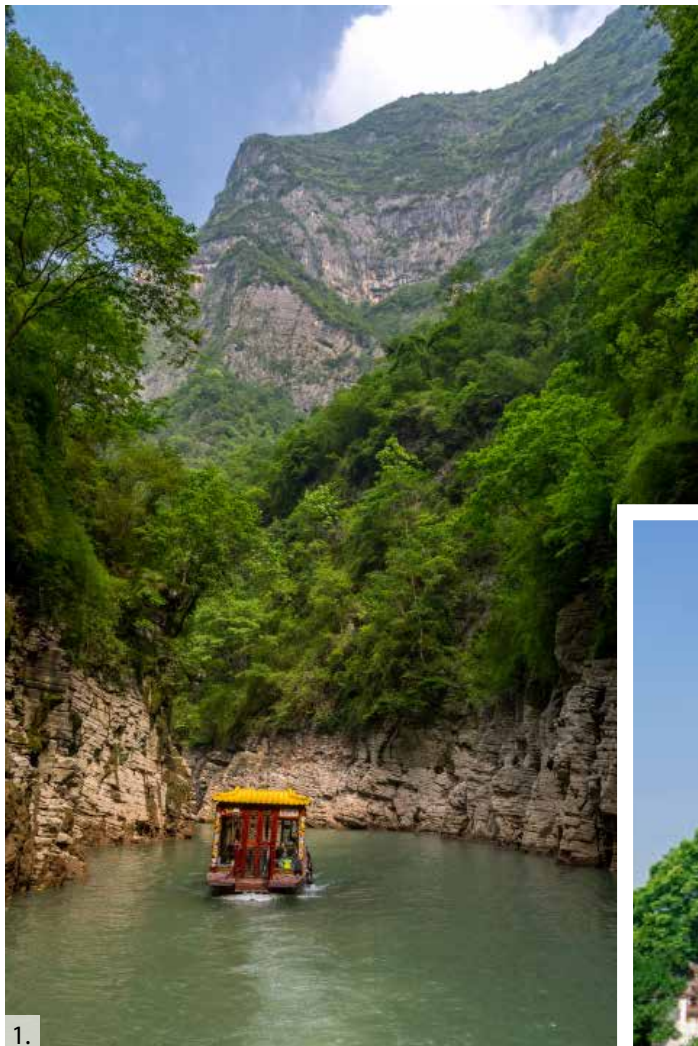
lotusfotter en selvfølge. De bittesmå føttene var selve symbolet på kvinnelig skjønnhet. Ingenting var mer erotisk enn en kvinnes svenvende gange. I poesien ble hun fremstilt som en vektløs og uoppnåelig skatt. At hun gikk med museskritt for å holde balansen og unngikk å legge vekt på fotens fremre del for å slippe unna de verste smertene, var det nok få som tenkte på.

Den perfekte kvinnefot målte åtte centimeter og var spiss som lotusblomstens kronblad. De maltrakterte føttene var pakket inn i toy som aldri ble fjernet i en manns påsyn. Hemmeligholdet var nok en del av den erotiske spenningen. Kanskje historien hadde tatt en annen vending om mennene hadde fått se hva som skjulte seg i de kunstferdig broderte silkeskoene? Først da Folkerepublikken Kina ble grunnlagt i 1911, ble fotbinding forbudt,

men ordentlig trygge ble ikke pikeføttene før på 1930-tallet. Den siste fabrikken som produserte sko til snørte føtter, stengte dørene i 1988.

Jentene var ikke alene om å lide. Evnukkene ofret manndommen for å få innpass ved hoffet. Keiserne kunne ha flere tusen konkubiner, og evnukkens opprinnelige oppgave var å passe på dem. I begynnelsen nøt de kastrerte mennene liten respekt, men det skulle raskt vise seg at vettet ikke satt i deres edle deler. Med tiden ble evnukkene mestere i renkespill, intriger og maktkamper. I lange perioder var det i realiteten de som styrte imperiet. Den siste Ming-keiseren hadde eventyrlige 100 000 evnukker i sin tjeneste. Da den siste keiser ble kastet ut av Den forbudte by i 1924, var det 200 igjen. Den lengstlevende døde i 1996.

1.

2.

3.

1. Et cruise på Yangtze mellom Yichang og Chongqing tar tre dager medstrøms og fire dager motstrøms. Her er vi på Gudinnens elv, en gang en bitteliten bekk, nå en seilbar sideelv til Yangtze-floden.

2. I disse dager er kinesiske ingeniører i gang med å bygge en heis som kan løfte de mindre båtene opp til De tre kløfters demning. Cruiseskipene og de store frakteskipene må fortsatt gjennom slusene.

3. Da dette tempelet ble bygget i 1819 på toppen av denne 220 meter høye kollen, måtte besøkende klatre opp fjellsiden med hjelp av et tau.

Betong og grønne åssider

Mellom 2011 og 2013 brukte kineserne mer sement enn USA gjorde i løpet av hele det 20. århundret. Fleip eller fakta?

Fakta – og det synes. Men la oss glemme skyskraperne, motorveiene, broene og jernbanelinjene et øyeblikk, og i stedet ta en titt på den aller største kinesiske konstruksjonen: De tre kløfters demning. Kraftverket produserer like mye strøm som 150 Altakraftverk, men kraftproduksjon er ikke hovedgrunnen til at dette vanvittige prosjektet ble iverksatt.

— Nei, for oss som bor her er demningen først og fremst flomsikring. Nest viktigst er den bedre fremkommeligheten for skipstrafikk, også i den tørre årstiden, forteller guiden som viser oss rundt på anlegget.

Nesten en tredel av Kinas 1,4 milliarder innbyggere har sitt hjem i regionene langs Chang Jiang, som Yangtze heter i hjemlandet. Det

betyr lang elv, et passende navn til denne verdens tredje lengste. Området står for halvparten av all matproduksjon og 40 prosent av landets totale verdiskapning. Men Yangtze gir ikke bare liv, den tar liv.

Tidligere var det kun dikene som kunne hindre total katastrofe i det flate jordbrukslandet i øst når elvemonsteret brølte. Men diker var ikke alltid nok. I 1998 mistet 4000 mennesker livet, 18 millioner ble evakuert og over 13 millioner husløse. I 1954-flommen ble 33 000 mennesker tatt av vannmassene, og millionbyen Wuhan sto under vann i tre måneder.

Spenningen var derfor stor i juli 2010 da vannstanden i reservoaret steg med fire meter på et døgn. Aldri tidligere har det blitt målt høyere vannføring. Etter tre dager roet det seg. Demningen hadde bestått sin første store prøve. I vår del av verden er demningens livreddende funksjon underkommunisert. Omtalen

av prosjektet har stort sett dreid seg om alle dem som ble tvunget til å flytte. Det er utvilsomt en viktig del av historien, men ikke hele.

Det er vanskelig å fatte hvor enorm denne betongkonstruksjonen faktisk er. De første indikasjonene på de nesten umenneskelige dimensjonene får vi da vi skuer utover anlegget og får øye på en fyrstikkeske i form av en bitteliten kar i rød vernehjelm. Den andre får vi da cruiseskipet vårt med 400 passasjerer og et mannskap på 200 kjører inn det mørke hullet som er den første slusen. Vi smyer oss forsiktig inntil veggen og venter til lasteprammen vi har følge med har lagt seg inn bak oss i slusekammeret. Da porten lukker seg bak oss er det så vidt vi kan titte over kanten fra syvende dekk. Det går overraskende fort å fylle kammeret. Etter fem sluser er vi oppe, og verden er igjen grønn og vakker.

Kommer du til pandaparken i Chengdu før disse søte teddybjørnene tar sin lange middags-hvil, vil du se at de gjør merkelige ting hele tiden – i sakte kino.

Dette kjøpesenteret i Chengdu kan – i tillegg til en rekke luksusbutikker – by på en stor skøytebane. Rett i nærheten ligger små smug der du kan kjøpe strålende lunsj for en tier.

PRAKTISKE TIPS OG RÅD

FORBEREDELSE

Å reise på egenhånd i Kina krever gode forberedelser. Det er enklest å booke hoteller, fly og tog på nett. Betalingen foregår med internasjonale kredittkort eller Paypal. Vi anbefaler e-post. De ansatte skriver perfekt engelsk, men kan være vanskelig å forstå på telefon. Det er rimeligere å bestille innenlandsreiser av lokale operatører enn de internasjonale.

Visumsøknaden: Alle papirer må være i orden og visumsøknaden korrekt utfylt. Du må ha bekreftelse på all transport og alle hotellbookinger. Visumkontoret, som ligger på Vinderen i Oslo, er kun åpent mellom 09 og 11.30. Er du villig til å betale for det, finnes det byråer som tar seg av søknaden. Du må levere fra deg passet, og ambassaden beholder det den uken det tar å få visum.

REISE DIT

Det er mange selskaper som kan fly deg til Kina, og flere av dem lar deg reise til en by og hjem fra en annen. Vi fløy med Finnair til Beijing og fra Chongqing.

GREIT Å VITE

Google og kinesiske myndigheter er ikke venner for tiden, så last ned Google Maps

før du reiser. Kartene man får på storbyhotellene er ikke gode. Last også ned offline-versjonen av Baidu Translate, og sett språkvalget på telefonen til engelsk. Baidu Translate lar deg skrive inn engelske ord som den oversetter til kinesiske tegn. Du kan også få telefonen til å snakke. Siste nytt er at du kan fotografere kinesisk tekst og få en engelsk oversettelse. Perfekt til restaurantmenyer!

SPRÅKET

Det er mye god humor i å lese kinesiske skilt oversatt til engelsk, men før vi ler altfor hjertelig bør vi kanskje tenke litt på hvordan vi høres ut når vi prøver oss på mandarin. Første bud er å ta det som står i engelske guidebøker med en teskje soyasaus. Det engelske språket mangler noen lyder. Når kinesere takker sier de xie xie. Det uttales som to geitekillinger på rekke: kje-kje, om enn med et litt annet tonefall. Q-en er også enklere for oss: tj som i tja. Ettersom undertegnede ikke er kvalifisert til å drive kinesiskundervisning, tror jeg vi nøyer oss med en siste gladnyhet. Vi nordmenn har nemlig én fordel til. Vi har tonemer. La gå at det på mandarin er fire ulike toner mens vi bare har to, men vi skjønner i det minste konseptet. Det er forskjell på bønder og bønnert!

NETTSIDER VI HAR GOD ERFARING MED.

Hotell:

booking.com
agoda.com

Fly, tog og Yangtze-elvecruise:

ctrip.com
chinahighlights.com
travelchinaguide.com

Shopping:

Du får det meste i Kina, men ikke alt. Tamponger og medisiner bør du ha med. Elektronikk produseres i Kina, men det synes ikke på prislappen. Vi anbefaler en tur innom den største kinesiske kleskjeden, MetersBonwe. De henvender seg til ungdom og unge voksne, har 5000 butikker over hele landet og kult design. Kina er verdens største produsent av te, og kvaliteten er topp. Våre hjemlige teposer ville ikke kvalitetsbevisste kinesere drukket om det så var den siste teen i verden. På markedene og på landsbygda er det fantastisk mye flott håndarbeid å få kjøpt.

Spise:

Det kryr av gode restauranter i Kina, men de kan være vanskelige å finne. Mange av de beste i byene ligger oppover i etasjene i kjøpesentrene. De færreste har menyer på engelsk, men bildene er flotte og til tider ganske informative. Du kan også bruke fotofunksjonen i Baidu Translate.